

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11 Vtrum charitas semel habita possit amitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

quam dices, hēt ha-
bitū, q̄o Deus am-
a pō; ita nūl aliud
est dices, amā hoc
habut pō Deum q̄
habere habitū, qui
pō Deum hoc ama-

RESPO. Dicendū, q̄ quantitas charitatis, quam hēt in comparatione ad obiectum ppriū, mi-

nū pōr sicut nec augeri, vt supra dictum est. Sed cūm augeatur īm quātitatem, quam hēt per cōparationem ad subiectū, hic opor tet considerare, vtrū ex hac parte diminui possit. Si autē diminuat,

poter q vel diminuatur per aliquem actum, vel per solam celsitatem ab aucta. Per celsitatem quidem actu diminuuntur virtutes exatributae, & quandoq; eria corrumpuntur, ut supra * dictu est. Unde de amicitia Phil. dicit in 8. Ethic. q multas amicitias inappellatio soluit. nō appellare anum, velut in colloqui ci. Sed hoc nō est, q a cōseruatio vniuersitatis cōdependent ex sua cā. Causa autem virtutis acquisitiae est actus humanae: unde celsantib; humanis acti

us virtus acquisita diminuitur, tandem totaliter corruptitur. sed hoc in charitate locum non est: quia caritas non causatur ab humanae aetate, sed solum a Deo, et supra dictum est. Vnde relinquuntur, quae cessante actu, quod hoc nec diminuit nec corruptitur, si est peccatum, in ipsa cessatione. clinquit ergo quod diminutio caritatis non posset causari, nisi a Deo, vel ab aliquo peccato. Deo ipsi datur enim causa aliam.

Deo quidem nō cātūr aliquis
fectus in nobis, nīsī per modū
enā, sī m qd̄ subtrahit gratiā in
enā peccati. Vñ acc ei copētit di
mīnūre charitātē, nīsī p modum
enā: poena ait debetur peccato.
n̄ relinquitur, & si charitas di

inquisitur, & charitas diminutio-
nem eius sit peccatum vel
ie. Neutro autem modo pecca-
charitate, sed totaliter corrum-
pe, quia omne peccatum mortale
est, ut infra * dicet: & est merito-
mortaliator aliquid cōtra chari-
tatem Deus ei subtrahat charitatem,
eccatum veniale charitas dimi-

neq; meritior. Effectu quo
charitatem nō attingit, Cha-
ract: vultimum: veniale aut peccatum
circum circa ea que sunt ad finem
tur amoris ex hoc, qd aliquis
a cōmītūt circa ea, que sunt
cōtingit, quod alig infirmūl
em, inordinate tñ se hñt circa
ea. Sicut et in speculatiis scien-
tia ea, que deducuntur ex prin-
cipiis certitudinem principiorum.
peccatum non meretur diminu-
tum, aliquis delinquit in minori.

A non meret detrimentū pati in maiori. Deus n. non plus se auerterit ab hoīe, q̄ homo auerterat se ab ipso. Vñ qui inordinate se hēt circa ea, quæ sunt ad finē, non meretur detrimentum pati in charitate, per quā ordinatur ad ultimum finem. Vñ cōsequēs est, q̄ charitas nullo modo diminui possit, directe loquēdo. Pōt in indirecte dici diminutio charitatis, dūpō ad corruptionē ipsius, q̄ fit vel per peccata venialia, uel ēter cessationem ab exercitio operum charitatis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod contraria sunt circa idem, qn̄ subiectum equaliter se hēt ad utiuq; contrariorum: sed charitas non eodē modo se hēt ad augmentum, & diminutionem. Potest n.h̄c causam agere, sed non potest habere causam minūtem, si cū dicitur est. Vnde ratio non sequitur.

B Ad secundum dicendum, quod duplex est cupiditas. Vnde quidem, qua fuisse in creaturis constituitur, & hec mortis factum totaliter charitate, cum sit utrumque ipsius, ut ^{*}Agnus dicit ibidem. Ethoc facit, quod Deus minus ametur, si q[ui] debet amari ex charitate, non quidem charitatem diminuendo, sed eam totaliter tollendo. Et sic intelligendum est, quod ^{*d}f. Minus te amat, qui tecum aliquid amat. Subditur n. Quod non propter te amat: quod non contingit in peccato ueniali, sed solum in mortali. Quod n. amat in peccato ueniali, propter Deum amat habitu, et si non actu. Est autem alia cupiditas uenialis peccati, quae semper diminutur per charitatem. Sed tamen talis cupiditas charitatem diminuere non potest ratione ^{*j} Jam dicta

A PRO TERTIUM dicendum, quod in infusione charitatis requirit motus liberi arbitrii, sicut supra dictum est. Etio illud, quod diminutio intentionis liber arbitrii, situe operatur ad hoc, quod charitas infundenda sit minor. Sed ad confirmationem charitatis non requiriatur motus liberi arbitrii, alioquin non reparetur in dormientibus. Unde per impedimentum intentionis motus liberi arbitrii, non diminuitur charitas.

ARTICVLVS XI.

Vtrum Charitas semelhabita possit amitti.

AD V N D E C I M U M sic proceditur. VE, quod charitatis semel habita non possit amittiri. Si n. amittitur non amittitur nisi propter peccatum: sed ille qui habet charitatem, non potest peccare. dicitur. n. 1. Io. 3. 9. **D**Ominis. n. qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quia semel ipsius in eo manet: & non potest peccare, quia ex Deo natus est. Charitatem autem per hanc est, qui

Ex Deo natus est. Charitatem autem non habet, nisi filii Dei. Ipsa, et quae distinguunt inter filios regni, & filios peditiorum, ut Aug. dicit in 15. de Trin. ergo illi qui habet charitatem, non potest eam amittere. ¶ 2 Præt. Aug. dicit in 8. de Trin. q[uod] dilectio si non est vera, dilectio dicenda non est: sed si est ip[s]e dicit in epistola ad Iulianum comitem, Charitas quia defecere potest, namquam uera fuit. ergo neque charitas fuit. Si ergo charitas semel habeatur, namquam amittitur. ¶ 3 Præt. Greg. dicit in homil. P[re]tecoles, quod a[mor] Dei magna operatur, si est: si definit operari, charitas non est: sed nullus magna operando amittit charitatem. ergo si charitas insit, amitti non potest. ¶ 4 Præt. Liberum arbitrium non inclinatur ad peccatum, nisi per aliquod motuum ad peccandum: sed charitas excludit omnia motua ad peccandum, & amorem sui, & cupiditatem, & quicquid alius humus modi est. ergo charitas amitti non potest.

RESPON. Dicēdū, φ per charitatē Spiritus sanctus
in nobis habitat, ut ex supra * dicitis patet. Tripli citer
q. 2. q. 2.

ergo possumus considerare charitatem. Vno modo ex parte Spiritus sancti mouentis animam ad diligendū Deum: & ex hac parte charitas impeccabilitatem hēt ex virtute Spiritus sancti, qui infallibiliter operatur qđcunq; voluerit. Vñ ī impossibile est hēc duo simul esse vera, qđ Spiritus sanctus velit aliquem mouere ad alio charitatis, & qđ ipse charitatē amittat pecando. Nam domini perseverantia computat inter beneficia Dei quib; certissime liberant, quicunq; liberantur, vt * Aug. dicit in lib. de Prædestin. Sanctorum. A hō modo potest cōsiderari charitas īm̄ propria rationem: & sic charitas non pōt aliquid, nisi id quod pertinet ad charitatis rōnem. Vñ charitas nullo modo potest peccare, sicut nec calor potest infrigidare: & sic ēt iniustiā nō potest bonum facere, ut Aug. dicit * in lib. de serm. Dñi in mōte: Tertio modo, potest considerari charitas ex parte subiecti, qđ est vertible ī arbitrii libertatem. Potest autē attendi comparatio charitatis ad hoc subiectū & īm̄ unicuralem rōnem, qua comparat forma ad materiā, & secundum speciem rōnem, qua comparat habitus ad potentiam. Est autē de rōne formā, qđ sit in subiecto amissibilitē, qđ non replet totam potentialitatem materiā, sicut patet in formis generabilium, & corruptibilium: qđ materia horum sic recipit vnam formam, qđ remanet in ea potentia ad aliam formā, qua si nō repleta tota materia potentialitate per vnam formam. Et ideo vna forma pōt amittit per acceptiōē alterius. Sed forma corporis celestis, quia replet totam materialē potentialitatem, ita qđ non remanet in ea potentia ad aliam formam, in amissibilitē inest. Si ergo charitas patria, quia replet totalē potentialitatem rationalis mentis, inquantum s. omnis actualis motus eius fertur in Dñi, in amissibilitē habetur. Charitas autē vīa nō sic replet potentialitatem sūi subiecti, quia non semper actu fertur in Deum: vñ quando actu in Deum nō fertur, potest aliquid occurrere, per quod charitas amittatur. Habitui vīro proprium est, vt inclinet potentiam ad agendum, quod cōuenit habitui, inquantum ī faciliā quid videtur bonum, quod ei cōuenit, malum autē quod ei repugnat. Sic ut n. gustus dijudicat lāpores īm̄ suā dispositionē: ita mēns hominī dijudicat de aliquo faciendo secundum suam habitualē dispositionē. Vñ & Philo. * dicit in 3. Erhi. qđ qualivnuisque est, talis finis videtur et. Ibi ergo charitas in amissibilitē habetur, vbi id quod contineat charitas, non potest videri nisi bonum, s. in patria, vbi Deus uidetur per essentiam, quae est ipsa essentia bonitatis, & ideo charitas patrie amittit non potest. Charitas autem vie, in cuius statu non videtur ipsa essentia Dei, bonitatis esse essentia, potest amitti.

Ad PRIMUM ergo dicendum, quod authoritas ī laloquitur secundum potestatem Spiritus sancti, cuius conseruatione ī peccato immunes redduntur, quos ipse mouet, quantum ipse voluerit.

Ad SECUNDUM dicendum, quod charitas quę deficiere potest, ex ipsa ratione charitatis uera: charitas nō est. Hoc enim est, si hoc in suo amore haberet, quod ad tempus amaret, & postea amare desineret, quod non est uera dilectionis. Sed si charitas amittatur ex inabilitate subiecti cōtra propositum charitatis, quod in suo actu includitur, hoc non repugnat ueritati charitatis.

Ad TERTIUM dicendum, qđ amor Dei semper magna operatur ī proposito, quod pertinet ad rationem, nō tamen semper magna operatur ī actu, propter conditionē subiecti.

Ad QUARTUM dicendum, qđ charitas secundum

rationem sui actus excludit omnē motiuū ad peccandum, sed qđque contingit qđ charitas actu non agit, & tunc pōt interuenire aliqd motiuū ad peccandum, cui si cōsentiantur, charitas anittitur.

ARTICULUS XII.

Vñ Charitas amittatur per vnum actum peccati mortali.

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶